

**Uchwała nr 243/2016-2020
Senatu Uniwersytetu Opolskiego
z dnia 23 stycznia 2020 r.**

**w sprawie: zmiany uchwały Senatu Uniwersytetu Opolskiego
nr 235/2016-2020 z dnia 21 listopada 2019 w sprawie wytycznych
dla opracowania programów studiów na kierunkach prowadzonych
w Uniwersytecie Opolskim**

Na podstawie **art. 28 ust. 1 pkt 11** ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.), w związku z **art. 268 ust. 2** ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. z 2018 r., poz. 1669 z późn. zm.) oraz **§ 25 ust. 1 pkt 11 Statutu Uniwersytetu Opolskiego** (Uchwała nr 198/2016-2020 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z dnia 9 maja 2019 r.) *Senat Uniwersytetu Opolskiego* uchwała, co następuje:

§ 1

W uchwale Senatu Uniwersytetu Opolskiego nr 235/2016-2020 z dnia 21 listopada 2019 w sprawie wytycznych dla opracowania programów studiów na kierunkach prowadzonych w Uniwersytecie Opolskim wprowadza się następujące zmiany:

- 1) zmienia się załącznik nr 1 - **Wytyczne w sprawie przebiegu prac, terminów i wymaganej dokumentacji stanowiące podstawę do podjęcia uchwał w sprawie programów studiów na kierunkach prowadzonych w Uniwersytecie Opolskim**, który otrzymuje brzmienie zawarte w załączniku nr 1 do niniejszej Uchwały;
- 2) zmienia się załącznik nr 2 - **Wytyczne do projektowania programów studiów**, który otrzymuje brzmienie zawarte w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Pozostałe postanowienia uchwały Senatu Uniwersytetu Opolskiego nr 235/2016-2020 z dnia 21 listopada 2019 w sprawie wytycznych dla opracowania programów studiów na kierunkach prowadzonych w Uniwersytecie Opolskim pozostają bez zmian.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Prof. dr hab. Marek Masnyk
Przewodniczący Senatu
Uniwersytetu Opolskiego

**Wytyczne w sprawie przebiegu prac, terminów i wymaganej dokumentacji
stanowiące podstawę do podjęcia uchwał w sprawie programów studiów
na kierunkach prowadzonych w Uniwersytecie Opolskim**

§ 1

Zalecenia ogólne

1. Studia w Uniwersytecie Opolskim są prowadzone według programów studiów. Programy studiów spełniają warunki określone w przepisach powszechnie obowiązującego prawa.
2. Program studiów, składający się ze zgodnego z Polską Ramą Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego opisu spójnych efektów uczenia się, przygotowuje Dziekan.
3. Program studiów dla określonego kierunku studiów, poziomu i profilu obejmuje efekty uczenia się, opis procesu prowadzącego do uzyskania zakładanych efektów uczenia się oraz liczbę punktów ECTS przypisanych do zajęć (harmonogram studiów), zgodne z charakterystykami pierwszego stopnia określonymi w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2018 r., poz. 2135 z późn. zm.) oraz charakterystykami drugiego stopnia określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 wyżej wskazanej ustawy:
  - 1) dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów pierwszego stopnia;
  - 2) dla kwalifikacji na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich.
4. Dla studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera efekty uczenia się zawierają również pełny zakres efektów dla studiów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2018 r., poz. 2153 z późn. zm.) tj. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz.U. z 2018 r., poz. 2218 z późn. zm.).
5. Harmonogram studiów zawiera:
  - 1) wykaz przedmiotów z podziałem na semestry, formy zajęć w ramach każdego przedmiotu (wykład, ćwiczenia, konwersatorium, seminarium, laboratorium itd.);
  - 2) praktyki zawodowe;
  - 3) liczbę godzin dydaktycznych (za jedną godzinę obliczeniową uznaje się 45 min) dla każdej formy zajęć;
  - 4) formę zaliczenia (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny);
  - 5) przypisaną przedmiotom i praktykom liczbę punktów ECTS.

6. Harmonogram studiów określa czas ich trwania, łączną liczbę punktów ECTS potrzebną do uzyskania dyplomu ukończenia studiów oraz inne wymagania, niezbędne do zaliczania kolejnych semestrów.
7. Program studiów powinien uwzględniać specyfikę organizacji zakładu pracy, w którym odbywają się praktyki zawodowe, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – zajęcia praktyczne.

§ 2

Tworzenie nowych kierunków studiów

1. W przypadku nowego kierunku studiów przyporządkowanego do dyscypliny wiodącej, w której uczelnia posiada kategorię naukową A+, A, lub B+ lub zawierającej się w dziedzinie, w której Polska Komisja Akredytacyjna wydała pozytywną ocenę kompleksową (z wyłączeniem studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela) **zgodę na tworzenie kierunku wydaje Rektor.**
2. W przypadkach nie wymienionych w **ust. 1** po zatwierdzeniu projektu programu studiów przez Senat, **decyzję o powołaniu kierunku podejmuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.**
3. W przypadku kierunków opisanych w ust. 1.:
  - 1) dziekan składa do Rektora wnioski o rozpoczęcie prac nad programem studiów wraz z uzasadnieniem utworzenia programu studiów oraz podstawowymi informacjami o tym kierunku (Tabela 1);
  - 2) dziekan opracowuje projekt programu studiów zgodnie z § 3 ust.1; dla usprawnienia prac przy przygotowaniu programu studiów dziekan może powołać zespół ds. programów studiów, któremu przewodniczy;
  - 3) dziekan przedstawia projekt programu studiów opracowany zgodnie z ust. 2 do zaopiniowania Radzie Instytutu, do którego ma być kierunek przyporządkowany;
  - 4) projekt programu studiów po uzyskaniu akceptacji uczelnianego koordynatora ds. ECTS oraz po zaopiniowaniu przez komisję rektorską właściwą ds. kształcenia jest zatwierdzany przez prorektora ds. kształcenia i studentów;
  - 5) na podstawie dokumentów wymienionych w pkt 3 Rektor podejmuje decyzję o utworzeniu kierunku studiów;
  - 6) na wniosek Rektora Senat UO, po zasięgnięciu opinii organu samorządu studenckiego, ustala program studiów dla nowo utworzonego kierunku.
4. W przypadku kierunków opisanych w ust. 2 po wypełnieniu warunków wymienionych w ust. 3 dziekan:
  - 1) w terminie miesiąca przygotowuje wniosek o pozwolenie na utworzenie studiów, zgodnie z § 3 pkt. 2;
  - 2) przygotowuje wersję elektroniczną dokumentacji (program studiów i wniosek) na nośniku danych i dostarcza do Rektoratu UO w celu przesłania do ministerstwa.

§ 3

Dokumenty wymagane przy tworzeniu nowych kierunków studiów

1. Wykaz dokumentów składających się na program studiów:
  - 1) podstawowe informacje o kierunku studiów (**Tabela 1**),
  - 2) tabela odniesień kierunkowych efektów uczenia się do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-7 PRK (**Tabela 2**),
  - 3) harmonogram studiów, z zaznaczeniem zajęć podlegających wyborowi przez studenta (**Tabela 3**),
  - 4) sumaryczne wskaźniki charakteryzujące program studiów (**Tabela 4**),

- 5) wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych oraz liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk.
- 6) opis sposobu weryfikacji i oceny efektów uczenia się z odniesieniem do konkretnych zajęć lub grup zajęć w trakcie całego cyklu kształcenia – informacje zawarte w **kartach przedmiotów** i w **Tabeli 5**,
- 7) opis poszczególnych zajęć lub grupy zajęć, wraz z przypisaniem do nich kierunkowych efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów oraz liczby punktów ECTS z pokazaniem sposobu jej wyznaczenia, zgodnie z zasadami systemu ECTS; w przypadku studiów o profilu praktycznym również opis zajęć kształtujących umiejętności praktyczne (prowadzonych w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów) – informacje zawarte w **kartach przedmiotów** (tzw. sylabusy; ich treść musi zostać również zamieszczona w systemie USOS),
- 8) Wyjaśnienia i uzasadnienia:
  - a) sposób wykorzystania wzorców międzynarodowych,
  - b) sposób uwzględnienia wniosków z analizy monitorowania karier studentów i absolwentów,
  - c) sposób uwzględnienia wniosków z analizy zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy,
  - d) sposób wykorzystania wniosków z ocen nauczycieli akademickich dokonywanych przez studentów,
  - e) udokumentowanie – **dla studiów stacjonarnych** – że co najmniej połowa punktów ECTS objętych programem studiów jest uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów,
  - f) udokumentowanie, że program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów,
  - g) jeżeli wykazanie, w przypadku programu studiów **dla kierunku o profilu praktycznym**, że program studiów obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów,
  - h) wykazanie, w przypadku programu studiów **dla kierunku o profilu ogólnoakademickim**, że program studiów obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów,
  - i) wykazanie, że program studiów uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności (w przypadku **profilu ogólnoakademickiego**),
  - j) jeżeli program studiów obejmuje kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość – wykazanie, że zajęcia te nie przekraczają 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów,
  - k) sposób współdziałania z interesariuszami zewnętrznymi (np. lista osób spoza wydziału biorących udział w pracach programowych lub konsultujących projekt programu studiów),
  - l) działania w zakresie zapobiegania plagiatom i ich wykrywania.

2. Wykaz dokumentów składających się na wniosek o pozwolenie na utworzenie studiów:

1) Ogólna charakterystyka prowadzonych studiów

- a) podstawowe informacje o kierunku zgodnie z tabelą 1;
- b) koncepcja kształcenia tj. ogólne cele kształcenia oraz możliwości zatrudnienia (typowe miejsca pracy) i kontynuacji kształcenia przez absolwentów studiów, w tym:
  - wskazanie związku studiów ze strategią Uczelni,
  - wskazanie potrzeb społeczno-gospodarczych utworzenia studiów oraz zgodności efektów uczenia się z tymi potrzebami,
  - przyporządkowanie kierunku do dyscypliny lub dyscyplin, do których odnoszą się efekty uczenia się, ze wskazaniem dyscypliny wiodącej;
- c) uzasadnienie utworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu;
- d) opis działań na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewniania jakości kształcenia (prowadzenie – w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia – systematycznych działań mających na celu ocenę i doskonalenie programu kształcenia, w szczególności w kontekście potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy);
- e) w przypadku wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów o **profilu ogólnoakademickim**, opis prowadzonej działalności naukowej w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów;
- f) wymagania wstępne – opis kompetencji oczekiwanych od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia;
- g) opis warunków prowadzenia studiów oraz sposobu organizacji i realizacji procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się, w tym:
  - wykaz nauczycieli akademickich oraz innych osób, proponowanych do prowadzenia zajęć zawierający:
    - imiona i nazwisko oraz numer PESEL (lub w przypadku jego braku serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość) – informacja przygotowywana przez dyrektorów instytutów UO,
    - informacje o zatrudnieniu nauczyciela akademickiego w uczelni albo terminie podjęcia przez niego zatrudnienia w uczelni, ze wskazaniem, czy Uczelnia stanowi lub będzie stanowić dla niego podstawowe miejsce pracy,
    - w przypadku nauczyciela akademickiego informacje o kompetencjach, w tym dorobku dydaktycznym, naukowym lub artystycznym wraz z wykazem publikacji lub opis doświadczenia zawodowego w zakresie programu studiów, a w przypadku innej osoby – informacje potwierdzające posiadanie kompetencji i doświadczenia pozwalających na prawidłową realizację zajęć, z tym że:
      - pracownicy zatrudnieni na stanowiskach badawczo-dydaktycznych mogą prowadzić przedmioty, których zagadnienia, ujęte w kartach przedmiotów, zgodne są z ich dorobkiem naukowym lub/i ostatnio uzyskanym stopniem czy tytułem naukowym powiązanych z prowadzonymi badaniami,
      - pracownicy zatrudnieni na stanowiskach dydaktycznych mogą prowadzić przedmioty, których zagadnienia, ujęte w kartach przedmiotu, zgodne są z ich wykształceniem, dorobkiem naukowym lub/i doświadczeniem dydaktycznym,
  - planowany przydział i wymiar zajęć dla nauczycieli akademickich oraz innych osób, proponowanych do prowadzenia zajęć, uwzględniający liczbę godzin zajęć przydzielonych nauczycielowi akademickiemu zatrudnionemu w uczelni jako podstawowym miejscu pracy a także zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w przypadku studiów o profilu praktycznym lub zajęć związanych

- z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim,
- przewidywaną liczbę studentów,
  - opis infrastruktury niezbędnej do prowadzenia kształcenia, w tym opis laboratoriów, pracowni, sprzętu i wyposażenia (w zakresie przewidzianym w programie studiów od dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć na tym kierunku),
  - opis możliwości korzystania z zasobów bibliotecznych obejmujących literaturę zalecaną na tym kierunku studiów oraz z elektronicznych zasobów wiedzy, w szczególności z Wirtualnej Biblioteki Nauki i Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych Academia,
  - zapewnienie studentom odbywania praktyk zawodowych przewidzianych w programie kształcenia (kopie porozumień z pracodawcami albo deklaracji pracodawców w sprawie przyjęcia określonej liczby studentów na praktyki).

2) Do wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów dołącza się:

- a)** kopię zarządzenia Rektora w sprawie utworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz kopię uchwały senatu w sprawie ustalenia programu studiów wraz z tym programem studiów;
- b)** przewidywany harmonogram realizacji programu studiów w poszczególnych semestrach i latach cyklu kształcenia;
- c)** kopię opinii samorządu studenckiego dotyczącą programu studiów;
- d)** kopie deklaracji nauczycieli akademickich o terminie zatrudnienia w uczelni i wymiarze czasu pracy, ze wskazaniem, czy uczelnia będzie stanowić podstawowe miejsce pracy, a w przypadku innych osób proponowanych do prowadzenia zajęć – o terminie rozpoczęcia prowadzenia zajęć;
- e)** kopie dokumentacji potwierdzającej dysponowanie infrastrukturą niezbędną do prowadzenia kształcenia w zakresie przewidzianym w programie studiów od dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć;
- f)** opis zasobów bibliotecznych oraz elektronicznych zasobów wiedzy obejmujących literaturę zalecaną na kierunku studiów, do których uczelnia zapewni dostęp;
- g)** kopie porozumień z pracodawcami albo deklaracji pracodawców w sprawie przyjęcia określonej liczby studentów na praktyki;
- h)** oświadczenia rektora* o tym, że Uczelnia:
  - nie wnieskuje o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku, poziomie i profilu o tej samej nazwie lub których programy określają takie same efekty uczenia się, przyporządkowane do tej samej dyscypliny – jak kierunki, które już prowadzi,
  - nie posiada zaległości podatkowych, z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, innych danin publicznych lub nie wpisana jest do rejestru dłużników niewypłacalnych Krajowego Rejestru Sądowego oraz uczelnia nie posiada wymagalnych zobowiązań wobec Skarbu Państwa z tytułu subwencji dla podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

[* przygotowywane przez Biuro Dydaktyki i Spraw Studenckich]

§ 4

Harmonogram prac

- 1.** Kierunki, których powołanie wymaga zgody ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego:
  - a)** 30 listopada, dwa lata przed planowanym rozpoczęciem rekrutacji, upływa termin złożenia do Rektora wniosku o wyrażenie zgody na rozpoczęcie prac nad programami studiów nowych kierunków,
  - b)** 30 kwietnia, rok przed planowanym rozpoczęciem rekrutacji upływa termin złożenia w Rektoracie pełnej dokumentacji nowego kierunku studiów po

zaakceptowaniu całości dokumentów przez uczelnianego koordynatora ds. ECTS (projektu programu studiów wraz z wnioskiem o pozwolenie na utworzenie studiów, zgodnych z § 3, ust. 1 i ust. 2).

2. Kierunki, których powołanie nie wymaga zgody ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego
  - 1) 30 listopada rok przed planowanym rozpoczęciem rekrutacji upływa termin złożenia do Rektora wniosku o wyrażenie zgody na rozpoczęcie prac nad programami studiów nowych kierunków,
  - 2) 15 lutego upływa termin złożenia w Rektoracie projektu programu studiów zgodnego z § 3, ust. 1, po zaakceptowaniu przez uczelnianego koordynatora ds. ECTS.
3. Jeżeli tworzony kierunek jest przyporządkowany w całości lub części do dyscypliny, w której Uczelnia prowadzi już kierunek studiów, albo nazwa jest zbliżona do istniejących, wnioskodawca dołącza pisemne porozumienie między zainteresowanymi instytutami.
4. Wnioskodawca musi przedłożyć oświadczenie, iż nowy program studiów nie określa takich samych efektów uczenia się przyporządkowanych do tej samej dyscypliny, jak kierunek już istniejący.
5. Wnioski niepełne lub złożone po terminach, o których mowa w § 2 nie będą rozpatrywane.

§ 5

Zmiany w programach studiów

1. W celu doskonalenia programu studiów koordynator kierunków w porozumieniu z dziekanem może dokonywać w nim zmian z zastrzeżeniem **§ 5 ust. 2–4**.
2. W programie studiów utworzonym na podstawie pozwolenia ministra można dokonywać zmian łącznie do 30% ogólnej liczby efektów uczenia się określonych w programie studiów aktualnym na dzień wydania tego pozwolenia.
3. Zmiany w programie studiów wymagają zatwierdzenia przez senat uczelni. Dotychczasowa nazwa kierunku nie może być zmieniona.
4. Zmiany w programach studiów mogą być wprowadzane z początkiem nowego cyklu kształcenia, z wyjątkiem zmian w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe, artystyczne lub związane z działalnością zawodową, koniecznych do usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną i dostosowania programu studiów do zmian w powszechnie obowiązujących przepisach, które mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia. Zmiany w programach studiów wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia są udostępniane w BIP na stronie podmiotowej Uczelni co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem semestru, którego dotyczą.
5. Obowiązujące od 1 października programy studiów, w których dokonywane były zmiany muszą być zatwierdzone nie później niż do końca maja danego roku i podane do wiadomości studentom i pracownikom przez koordynatora kierunku. Z wyjątkiem wystąpienia okoliczności o których mowa w § 5 ust. 4.

Tabela 1. Podstawowe informacje o kierunku studiów

a.	Nazwa kierunku studiów
b.	Poziom kształcenia
c.	Profil kształcenia
d.	Forma studiów
e.	Liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji (tytułu zawodowego)
f.	Liczba semestrów
g.	Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta
h.	Przyporządkowanie do dyscyplin (procentowo)
i.	Dyscyplina wiodąca (<i>w przypadku przyporządkowania kierunku do więcej niż 1 dyscypliny</i>)
j.	Język, w jakim odbywa się kształcenie

Tabela 2. Odniesienie kierunkowych efektów uczenia się do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-7 PRK

**OPIS KIERUNKOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ
DLA KIERUNKU ..... STUDIA ..... STOPNIA
Cykl dydaktyczny .....**

Objaśnienie oznaczeń:

K (przed podkreślnikiem) – kierunkowe efekty uczenia się

W – kategoria wiedzy

U – kategoria umiejętności

K (po podkreślniku) – kategoria kompetencji społecznych

P6S/P7S – charakterystyka drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji – poziom 6 (studia I stopnia)/ charakterystyka drugiego stopnia Polskiej Ramy kwalifikacji – poziom 7 (studia II stopnia)

WG – kategoria wiedzy, zakres i głębokość – kompletność perspektywy poznawczej i zależności

WK – kategoria wiedzy, kontekst – uwarunkowania, skutki

UW – kategoria umiejętności, wykorzystanie wiedzy – rozwiązywane problemy i wykonywane zadania

UK – kategoria umiejętności, komunikowanie się – odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym

UO – kategoria umiejętności, organizacja pracy – planowanie i praca zespołowa

UU – kategoria umiejętności, uczenie się – planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób

KK – kategoria kompetencji społecznych, oceny – krytyczne podejście

KO – kategoria kompetencji społecznych, odpowiedzialność – wypełnianie zobowiązań społecznych i działanie na rzecz interesu publicznego

KR – kategoria kompetencji społecznych, rola zawodowa – niezależność i rozwój etosu

Symbol	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK
WIEDZA		
K_W01		P6S_WG/P7S_WG
K_W02		P6S_WK/P7S/WK
UMIEJĘTNOŚCI		
K_U01		P6S_UW/ P7S_UW
K_U02		P6S_UK/ P6S_UK
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01		P6S_KK/ P7S_KK
K_K02		P6S_KO/ P7S_KO/

Tabela 4. Sumaryczne wskaźniki charakteryzujące program studiów

a)	łączna liczba godzin zajęć	
b)	procentowy udział liczby punktów ECTS w łącznej liczbie punktów ECTS dla każdej z dyscyplin – w przypadku programu studiów dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny*	
c)	łączna liczba punktów ECTS jaką student uzyskuje w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia*	
d)	łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty uczenia się	
e)	liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych (w wymiarze nie mniejszym niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne)*	
f)	liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć wybieranych (w wymiarze nie mniejszym niż 30% punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów)*	
g)	łączna liczba punktów ECTS, którą student musi zdobyć, realizując moduły kształcenia oferowane w formie zajęć ogólnouczelnianych lub na innym kierunku studiów*	
h)	łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne (w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów) – w przypadku programu studiów dla kierunku o profilu praktycznym *	
i)	łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach do których został przyporządkowany kierunek studiów (w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów) – w przypadku programu studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim *	
j)	łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (w wymiarze nie większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów)*	

[*wykazane w tabeli wartości powinny mieć dołączone uzasadnienie]

Tabela 5. Matryca pokrycia kierunkowych efektów uczenia się

Kierunek studiów:

Poziom kształcenia:

Profil kształcenia:

Cykl dydaktyczny:

Przedmiot	Status przedmiotu	Kierunkowe efekty uczenia się*			
		K_W01	K_W02	K_K01	K_U01
X		1**			1
Y		1	1		
Z		1		1	
suma		3	1	1	1

* tabelę należy dostosować do efektów uczenia się realizowanych na poszczególnych kierunkach studiów

** w przypadku realizacji efektu uczenia się w ramach danego przedmiotu wpisujemy wartość 1, przy braku jego realizacji pozostawić należy puste miejsce

Wytyczne do projektowania programów studiów

§ 1

Czas trwania studiów

1. Studia stacjonarne licencjackie (pierwszego stopnia) trwają co najmniej 6 semestrów, a do ich ukończenia student jest obowiązany uzyskać minimum 180 punktów ECTS.
2. Studia stacjonarne inżynierskie (pierwszego stopnia) trwają co najmniej 7 semestrów, a do ich ukończenia student jest obowiązany uzyskać minimum 210 punktów ECTS.
3. Studia stacjonarne drugiego stopnia trwają od trzech do pięciu semestrów, a do ich ukończenia student jest obowiązany uzyskać minimum 90 punktów ECTS.
4. Jednolite stacjonarne studia magisterskie trwają od 9 do 12 semestrów, a student jest obowiązany uzyskać 300 punktów ECTS w przypadku studiów trwających 9 albo 10 semestrów lub 360 punktów ECTS w przypadku studiów trwających 11 albo 12 semestrów.
5. Studia niestacjonarne mogą trwać dłużej niż odpowiednie studia stacjonarne.

§ 2

Ustalenia wspólne dla wszystkich kierunków*

1. W programach studiów należy wprowadzić:
  - 1) zajęcia z wychowania fizycznego na studiach stacjonarnych I stopnia i jednolitych studiach magisterskich w wymiarze 60 godzin, kończące się zaliczeniem bez oceny, którym nie przypisujemy punktów ECTS (w dwóch kolejnych semestrach: tj. drugim i trzecim, po 30 godzin).

Dla studentów, którzy ze względów zdrowotnych nie mogą uczestniczyć w zajęciach sportowych Studium Wychowania Fizycznego i Sportu zorganizuje zajęcia zastępcze dostosowane do ich stanu zdrowia. Szczegółową organizację zajęć z wychowania fizycznego określają zarządzenia Rektora;
  - 2) zajęcia z lektoratów języków obcych na studiach pierwszego stopnia i jednolitych magisterskich (stacjonarnych), w wymiarze 120 godzin, kończących się egzaminem na poziomie B2, którym przypisujemy 7 punktów ECTS (realizacja w dwóch kolejnych semestrach po 60 godzin, pierwszy kończy się zaliczeniem z oceną i student otrzymuje 3 punkty ECTS, drugi zaliczeniem z oceną i egzaminem, za które student otrzymuje 3 + 1 punkty ECTS; punkty ECTS dopisujemy odpowiednio w semestrach czwartym i piątym). Na studiach drugiego stopnia i wyższych latach jednolitych studiów magisterskich (stacjonarnych), zajęcia w języku obcym z zakresu specjalistycznego słownictwa dla danej dyscypliny (w języku obcym studiowanym w ramach lektoratu), w wymiarze 30 godzin (2 punkty ECTS, egzamin na poziomie B2+), – zalecana jest kontynuacja nauki języka obcego, który był zakończony egzaminem na poziomie B2 podczas studiów I stopnia, na odpowiednich

studiach niestacjonarnych wymiar godzin ustala się na poziomie: studia pierwszego stopnia – 72 godziny i 7 punktów ECTS dopisanych do semestrów jak na odpowiednich studiach stacjonarnych), studia drugiego stopnia (magisterskie) i wyższe lata jednolitych studiów magisterskich – 18 godzin i 2 punkty ECTS (realizacja jak na odpowiednich studiach stacjonarnych);

Szczegółową organizację zajęć z lektoratów języków obcych określają zarządzenia Rektora,

- 3) zajęcia z technologii informacyjnej (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia i jednolitych magisterskich) w wymiarze co najmniej 30 godzin, za które student uzyskuje 2 punkty ECTS. Zgodnie z treścią Ustawy (tekst jednolity, Dz. U. 2018.2135) w sprawie charakterystyk drugiego stopnia zajęcia powinny obejmować treści kształcenia z zakresu zaawansowanych technik informatyczno-komunikacyjnych;
- 4) szkolenie z bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP), szkolenie biblioteczne oraz szkolenie z zakresu ochrony własności intelektualnej. Organizację szkoleń określają odpowiednie zarządzenia Rektora.
- 5) kursy zmienne ogólnouczelniane, co najmniej jeden w semestrze (od drugiego semestru), poszerzające wiedzę studentów o inne dyscypliny niż dyscyplina wiodąca danego kierunku studiów – którym przypisuje się 2 punkty ECTS;
- 6) możliwość wyboru przez studenta modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% punktów ECTS;
- 7) wyraźny podział wskazujący, które treści kształcenia zalicza się do treści podstawowych i kierunkowych z łącznym wymiarem godzin i punktów ECTS,
- 8) zajęcia poszerzające wiedzę:
  - a) z dziedziny nauk humanistycznych (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia), za które student otrzymuje co najmniej 2 punkty ECTS – dotyczy kierunków studiów **przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż nauki humanistyczne i społeczne;**
  - b) z dziedziny nauk społecznych (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia), za które student otrzymuje co najmniej 3 punkty ECTS – dotyczy kierunków studiów **przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż nauki społeczne i humanistyczne;**
  - c) z dziedziny nauk społecznych (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia) w wymiarze co najmniej 5 punktów ECTS – dotyczy kierunków studiów **przyporządkowanych do dyscyplin w dziedzinie nauk humanistycznych;**
  - d) z dziedziny nauk humanistycznych (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia) w wymiarze co najmniej 5 punktów ECTS – dotyczy kierunków **przyporządkowanych do dyscyplin w dziedzinie nauk społecznych;**

Zajęcia poszerzające wiedzę z dziedziny nauk humanistycznych i wiedzę z dziedziny nauk społecznych student może zrealizować w ramach kursów zmiennych ogólnouczelnianych; koordynator kierunku wyraźnie określa

w programie kształcenia sposób realizacji w/w zajęć;

- 9) na studiach o **profilu ogólnoakademickim** – uwzględnienie w procesie kształcenia badań naukowych prowadzonych w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z kierunkiem studiów oraz zapewnienie studentom tego kierunku co najmniej przygotowania do prowadzenia badań:
  - a) wprowadzenie do badań naukowych – semestr 4, w wymiarze co najmniej 45 godzin laboratorium lub seminarium, 4 punkty ECTS – dotyczy studiów **pierwszego stopnia**,
  - b) udział w badaniach naukowych: badania naukowe – laboratorium lub seminarium, właściwe dla kierunku studiów w wymiarze co najmniej 60 godzin i 5 punktów ECTS – dotyczy studiów **drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich**;
2. Mając na uwadze umiędzynarodowienie procesu kształcenia (art. 242, ust. 1, pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce; Dz.U. 2018.1668 z późn. zm.) wprowadza się kursy w języku obcym nowożytnym (w dyscyplinie innej niż wiodąca dla kierunku studiów), w minimalnym wymiarze godzin i punktów ECTS:
  - 1) studia I° i jednolite magisterskie, stacjonarne: 30 godzin/ 2 pkt. ECTS (po realizacji lektoratów),
  - 2) studia I° i jednolite magisterskie, niestacjonarne: 18 godzin/ 2 pkt. ECTS (po realizacji lektoratów),
  - 3) studia II°, stacjonarne: 15 godzin/ 1 pkt ECTS (w ostatnim semestrze),
  - 4) studia II°, niestacjonarne: 9 godzin/ 1 pkt ECTS (w ostatnim semestrze);
3. Zaliczenie bez oceny powinno być stosowane wyłącznie wtedy, gdy zajęciom nie przypisano punktów ECTS lub weryfikacja efektów uczenia się związana jest tylko z aktywnością na zajęciach.
4. Harmonogram studiów dopuszcza prowadzenie wybranych przedmiotów w języku obcym. Przedmioty obowiązkowe mogą być prowadzone w języku obcym, jeżeli wynika to ze specyfiki danego kierunku studiów lub gdy prowadzone są także w języku polskim.
5. Kształcenie nauczycieli w zakresie dydaktyki szczegółowej jest realizowane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela i wewnętrznymi aktami prawnymi Uniwersytetu Opolskiego.

---

* Z wyjątkiem programów studiów przygotowujących do wykonywania zawodów zdefiniowanych w art. 68 ust. 1 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018.1668 z późn. zm.), w których uwzględnia się odpowiednie dla kierunku standardy kształcenia.

§ 3 **Praktyki zawodowe**

1. Program studiów określa szczegółowe zasady i formy odbywania praktyk, uwzględniając odrębne przepisy dla poszczególnych uprawnień zawodowych,

- a w szczególności:
- 1) wskazuje cel praktyk,
  - 2) przewiduje właściwy wymiar praktyk, we właściwych dla danego kierunku i specjalności przedsiębiorstwach, instytucjach, placówkach oświatowych i innych zakładach pracy,
  - 3) zawiera stosowne umowy pomiędzy uczelnią a jednostką przyjmującą studentów UO.
2. Cele, program i terminy realizacji praktyk powinny być właściwie wkomponowane w proces kształcenia.
  3. Minimalny wymiar praktyk:
    - 1) dla studiów **o profilu ogólnoakademickim pierwszego stopnia** wynosi:
      - a) na studiach technicznych i kształcących inżynierów: 4 tygodnie (5 punktów ECTS),
      - b) na pozostałych kierunkach studiów: 3 tygodnie (4 punkty ECTS);
    - 2) dla studiów **o profilu praktycznym**:
      - a) **pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich**: co najmniej 6 miesięcy (40 punktów ECTS),
      - b) **drugiego stopnia** – przynajmniej 3 miesiące (20 punktów ECTS);
    - 3) w programach studiów **przygotowujących do wykonywania zawodów, np. lekarza, nauczyciela** uwzględnia się wymiar praktyk zawarty w standardach kształcenia (zgodnie z treścią art. 68 ustawy);
  4. Tydzień praktyk obejmuje wymiar godzin równy 30.

§ 4 **Proces dyplomowania**

1. W przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich, a w przypadku studiów pierwszego stopnia, o ile przewiduje to program, warunkiem przystąpienia do egzaminu dyplomowego jest pozytywna ocena pracy dyplomowej.
2. Praca dyplomowa jest samodzielnym opracowaniem określonego zagadnienia naukowego lub artystycznego lub dokonaniem artystycznym prezentującym ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane ze studiami na danym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania.
3. Pracę dyplomową może stanowić w szczególności praca pisemna, opublikowany artykuł, praca projektowa, w tym projekt i wykonanie programu lub systemu komputerowego, oraz praca konstrukcyjna, technologiczna lub artystyczna.
4. Promotor jest obowiązany do sprawdzania pisemnych prac dyplomowych przed egzaminem dyplomowym z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA) prowadzonego przez ministra do spraw szkolnictwa wyższego.
5. Na studiach licencjackich student otrzymuje jednorazowo w semestrze szóstym 10 punktów ECTS za przygotowanie do egzaminu dyplomowego i/lub przygotowanie pracy dyplomowej.
6. Na studiach inżynierskich student otrzymuje jednorazowo w semestrze siódmym 15 punktów ECTS za przygotowanie do egzaminu dyplomowego i/lub pracy

- dypłomowej (projektu inżynierskiego).
7. Na jednolitych studiach magisterskich i studiach drugiego stopnia, student otrzymuje jednorazowo w ostatnim semestrze 20 punktów ECTS za przygotowanie do egzaminu dypłomowego i/lub pracy dypłomowej.
  8. W przypadku jednosemestralnej praktyki na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich o profilu praktycznym, realizowanej w ostatnim semestrze, wskazane jest uwzględnienie w programie studiów realizacji pracy dypłomowej w zakładzie pracy, w którym odbywa się praktyka.
  9. W semestrze poprzedzającym przygotowanie do pracy dypłomowej czy projektu inżynierskiego, koordynator kierunku może wprowadzić przedmioty bloku magisterskiego, inżynierskiego czy licencjackiego, których wymiar godzinowy i punkty ECTS muszą wyrażać nakład pracy studenta. Zajęcia proseminaryjne można realizować jednorazowo w semestrze poprzedzającym seminarium dypłomowe.

§ 5

Wymiar godzinowy

1. Górną granicę wymiaru godzin dla kierunków, dla których istnieją standardy kształcenia, ustala się na poziomie w nich określonym.
2. W przypadku wprowadzania nowych kierunków studiów poza wymienionymi w ust. 1, wymiar godzin ustala się na poziomie zależnym od dyscypliny wiodącej:
  - 1) dziedzina nauk humanistycznych – 1800 I°/800 II°,
  - 2) dziedzina nauk inżynieryjno-technicznych – 2200 I°/1000 II°,
  - 3) dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu – zgodnie ze standardami dla poszczególnych kierunków,
  - 4) dziedzina nauk rolniczych – 2200 I°/1000 II°,
  - 5) dziedzina nauk społecznych – 2000 I°/800 II°/2700 – jednolite magisterskie, w tym nauki prawne 2400,
  - 6) dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych – 2200 I°/1000 II°,
  - 7) dziedzina nauk teologicznych – 3200 świecka/3500 kapłańska,
  - 8) dziedzina sztuki – 2200 I°/1000 II°,
  - 9) studia inżynierskie/magisterskie po inżynierskich – 2500 I°/900 II°,
  - 10) kształcenie w zakresie języka obcego 2000 I°/800 II°,
  - 11) kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela – godziny zajęć modułu nauczycielskiego stanowią dodatkowy wymiar godzin dla kierunku (dotyczy studiów stacjonarnych i niestacjonarnych),
  - 12) na kierunkach niestacjonarnych limit ten ustala się na poziomie 60% w stosunku do liczby godzin na studiach stacjonarnych.